

23 May 2013 Thursday 11:00-12:45

Chairmen: Usmanbaş Ö., Yeğenoğlu S.

İZMİR URLA-KLAZOMENAI KARANTİNA TEŞKİLATI

Murat Aksu¹, İbrahim Başağaoğlu²

¹ Assist Prof., İzmir University School of Medicine, Dept. of Medical History and Ethics, murataksumd@gmail.com

² Prof, İstanbul University School of Medicine, Dept. of Medical History and Ethics, ibasagaoglu@mynet.com

Sanayi devrimi ile birlikte uluslararası ticaretin, gelişen teknoloji ile yaygın ve hızlı hale gelmesi ve yeni şehir yaşamı, bulaşıcı hastalıkların yıkıcılığının ciddi boyuta ulaşmasına neden olmuştur. İnsanoğlunun salgın hastalıklarla mücadelesi, modernizm açısından savaş metaforuyla anlatılmaktadır. Bu bakış açısı modern devletin bulaşıcı hastalıkları bir düşman olarak algılamasına ve ona karşı sert önlemler almasına neden olmuştur.

Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nda Batılı ülkelerin baskısı, modernlik göstergesi ve Mısır ile yaşanan siyasi rekabetin sonucunda, ülkenin sağlık sınırlarını kontrol etmek amacıyla karantina teşkilatı oluşturulmuştur. Bu bağlamda İstanbul'dan sonra Ocak 1840'da kurulan İzmir karantina organizasyonu, taşrada kurulmak istenen örgütlenmeye bir model olarak tasarlanmıştır. İzmir bölgesine gelen ticari ve hac yolcularının karantina işlemleri bu organizasyon tarafından yürütülmüştür.

Klazomenai-Urla karantinası olarak tanımladığımız organizasyonun, Enver Bey tarafından 1866–1869 arasında kurulduğunu tahmin etmekteyiz. Klazomenai-Urla karantinasının 1869 yılında hizmete girdiği düşünülmektedir. Antik yerleşim yerinin bulunduğu 320 dönümlük ada, bu tarihten sonra "Karantina Adası" olarak adlandırılmıştır. 1891 yılında Avrupa'dan etüv makinesi getirilmiş, 1892 yılında Klazomenai/Urla karantinası yenilenmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, karantina için modern teknolojinin kullanılmaya başlandığı ilk yerlerden biri Klazomenai Tahaffuzhanesi olmuştur. Yaklaşık 1,5 asır önce bulaşıcı hastalıklarla mücadelede için kurulan bu sistem, Türkiye Cumhuriyeti döneminde 1950'lere kadar aktif olarak hizmet vermiştir. II. Dünya Savaşı sonrası dönemde bulaşıcı hastalıklara karşı elde edilen başarılar sonucunda karantina örgütlerinin fonksiyonları dünya genelinde azalmıştır.

Bu bağlamda Urla Karantinası 1950'lerde Deniz ve Güneş Enstitüsü, 1960'larda Kemik ve Mafsal Hastalıkları Hastanesi olarak kullanılmıştır. 1986 yılına gelindiğinde ise Urla Devlet Hastanesi'ne dönüştürülmüştür. Adada hastane yapısının yanı sıra Sağlık Bakanlığı Dinlenme Tesisleri, etüt merkezleri ve bir otel bulunmaktadır.

Klazomenai-Urla Tahaffuzhanesi'nin geleceğine dair bugün belirsizlik hâkimdir. Dünyadaki benzerleri arasında en iyi korunan yapılardan birisi olan tahaffuzhaneye ait binanın, uzmanlarca incelenerek hazırlanacak rapor doğrultusunda bir sağlık müzesi haline dönüştürülmesi kanaati taşınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Urla-Klazomenai Karantina Teşkilatı

İZMİR URLA-KLAZOMENAI QUARANTINE ORGANIZATION

Infectious diseases led to a serious universal problem the fact that the industrial revolution and quickly become widespread of the international trade because of developing technology and new town life. In terms of modernity, the “war” metaphor describes the struggle to human infectious diseases. This point of view of the modern state as an enemy to detect infectious diseases caused him to take drastic measures against. During this period, Ottoman Empire felt the pressure of the Western countries and Egypt, as well desire to show the organizational power of modernity identification in the quarantine agency and created in order to control the country’s health limits. In this context, after Istanbul quarantine organization, Izmir established in January 1840. It was designed as a model of organization for the province. Commercial and hajj passengers were carried out quarantine procedures by this organization. We estimate that founding efforts to establish the Klazomenai/Urla quarantine organization was started in 1866-1869 by Mr. Ender and Klazomenai/Urla organization put into service in 1869. It was founded on 320-acre where the ancient settlement was. After that time, the island was so named the “quarantine island”. The incubator bought from Europe in 1891 and Klazomenai/Urla quarantine was renovated in 1892. As a result of these developments, Klazomenai quarantina-“Tahaffuzhanesi” was one of the first places for quarantine to be used modern technology. About 1.5 centuries ago, this system was established for the fight against infectious diseases and it had served as an active center to the 1950’s which is Republic of Turkish period. In the period after World War II as a result of the successes against infectious diseases has decreased the quarantine function of organizations. In this context, Urla Quarantine Organization served Institute of Sea and Sun in the 1950s and as Bone and Joint Diseases Hospital were used in 1960’s. By 1986 the Urla Quarantine Organization was transformed into the State Hospital. In there currently, on the island, State Hospital, as well as the Recreation Facilities of the Ministry of Health, study centers and a hotel is situated. Today is dominated by the uncertainty regarding the future of Klazomenai-Urla Quarantine Organization-Tahaffuzhane. We hope that Tahaffuzhane according to the report prepared by the experts examining would serve as a health museum because it is one of the best preserved buildings in the world.

Keywords: Urla-Klazomenai Quarantine Organization